

**ОЦІНКИ СТУДЕНТАМИ РІЗНИХ ФОРМ НАВЧАННЯ В
УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ ПІД ЧАС ПАНДЕМІЇ
COVID-19: НЕРЕПРЕЗЕНТАТИВНЕ ВИБІРКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ**

*Губені Юрій Едвардович,
д.е.н., професор, зав. кафедри підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності
Львівський національний аграрний університет,
конт. e-mail: ptb_lnau@ukr.net*

Вступ. Карантинні обмеження, обумовлені пандемією вірусу Covid-19, мають суттєвий вплив на усі сторони суспільно життя. Для оцінки впливу цих обмежень на вищу освіту важливим є визначити оцінки і очікування основних клієнтів навчального процесу – студентів (здобувачів вищої освіти).

Мета і завдання. Основною метою дослідження було вивчення оцінок і очікувань студентського середовища щодо різних форм організації навчального процесу. Передбачалось з допомогою анкетування визначити ставлення та оцінки студентами очного (стаціонарного) та дистанційного (віддаленого) навчання, вивчити зміни, очікування, перешкоди стосовно дистанційної форми організації навчання. Також було передчасне вивчення загальної оцінки батьками/родичами дистанційної форми навчання.

Методика дослідження. На початку весни 2021 року нами було проведено опитування студентів одного із університетів на предмет їх оцінок різних форм навчання в умовах карантинних обмежень, викликаних пандемією Covid-19 [1]. Опитування проводилось на добровільній та анонімній основі, е дистанційному режимі, з використанням Google-анкети. Анкета містила 12 запитань, усі з них мали фіксовані варіанти відповідей та поле «вільної відповіді». Запитання анкети та варіанти відповідей пройшли обговорення у тимчасовій творчій групі викладачів. Анкетування тривало впродовж вихідних днів, з тим щоб знизити рівень взаємної кореляції відповідей. Студентам було роз'яснено мету, завдання та цільову вибірку опитування.

Обробка анкет здійснювалась в автоматичному режимі. Перед опрацюванням анкети проходили верифікацію цільової аудиторії – респондентами мали бути лише теперішні студенти. Опитування не є репрезентативним.

Результати дослідження. Отримані результати дозволяють нам зробити деякі узагальнення. Однак одразу застережемо, що вони жодним чином не відображають позицію автора, інституцію де він працює. Вони лише відображають зведений результати електронного анкетування і обробки анкет.

Очевидно, що учасники опитування мають основні уявлення та інформацію про предмет та складові опитування, що дозволяє їх адекватно та виважено оцінювати поставлені питання та зазначати відповіді на них. Адже переважна група опитаних студентів (66,7%) навчались деякий суттєвий період на умовах змішаного (очного та віддаленого) навчання. Лише 27,9% навчались виключно за дистанційною формою, а ще менше – лише 5,4% за очною (стаціонарною) формою.

На думку опитаних студентів система освіти в умовах карантинних обмежень, обумовлених пандемією, має переважно бути дистанційною (57,7%), або змішаною (14,4%). Прихильники очного навчання становлять разючу меншість – (14,4%).

Можливо такий розподіл відповідей ґрунтується на оцінці застосування очного (стаціонарного) навчання в умовах пандемії. Адже 48,6% опитаних студентів вважають таку форму навчання в умовах пандемії «непринятною та загрозливою», а майже 26,1% навпаки

«прийнятною і нормальною». Доволі чисельна група студентів (25,2%) досі не могла визначитись із відповіддю на це запитання.

Оцінка системи дистанційну (віддаленого) навчання в умовах карантинних обмежень показала ще більшу оціночну однаковість. Так «більш прийнятною і відповідною ситуації системою навчання» її вважає 70,3% опитаних, а «неприйнятною та неякісною для отримання знань системою навчання» - 17,1% респондентів. Частка питаних, що не змогли визначитись із відповіддю становила 12,6%.

Саме тому очне (стаціонарне) навчання під час карантинних обмежень викликає у опитаних студентів стан «занепокоєння та тривоги» - 45,9%, або навіть «стан паніки та очікування загрози» - 18,9%. Прихильників позитивних оцінок очного навчання значно менше. Так «стан спокою та нормального навчання» висловило лише 18,9% студентів, а ось 10,8% із них були байдужими в оцінках.

В академічному середовищі та у громадській думці можна знайти чимало негативних оцінок дистанційного навчання. Наше опитування показало дещо інші результати. Так дистанційне (віддалене) навчання під час карантинних обмежень викликає у опитаних студентів «відчуття цікавого і якісного навчання» - 42,3%, чимало студентів оцінюють його як «необхідність» - 30,6%. В той же час відчуття «відчуття не повного, неякісного навчання» відзначили 18,5 респондентів, а його «неприйнятність» була визначена 9,0% студентів.

Доволі цікавим є розподіл відповідей на запитання про технічні засоби, які використовувались під час дистанційного (віддаленого) навчання. Так майже 58,6% користувались смартфоном, а 27,0% - ноутбуком. Стаціонарний комп'ютер був інструментом навчання у 13,5% студентів, а планшети чомусь були в разючій меншості (0,9%).

Важливо оцінити оцінки студентами основних перешкод у дистанційному навчанні. Зокрема, відповідаючи на запитання: «Що було для Вас основними перешкодами або негативними характеристиками при дистанційному (віддаленому) навчанні», більшість із них вказали на «неякісний Інтернет» - 45%. Самокритично але відверто 20,7% респондентів визнали перешкодою особисті «лінощі та байдужість». Лише 7,2% опитаних визнали перешкодою «не цікаві заняття», та 2,7% зазначали причиною тимчасову або епізодичну «відсутність технічних засобів».

Очевидно, що дистанційне та стаціонарне навчання мають суттєві відмінності і у не академічних критеріях оцінювання. Так на запитання «Під час дистанційного (віддаленого) навчання Вам бракувало...», природно багато молодих людей шкодували за «спілкуванням з одногрупниками, студентськими друзями» - 34,2%, комусь бракувало «атмосфери гуртожитку» - 11,7%, ще 18% - за атмосферою великого міста. Були такі, яким бракувало «спілкування з викладачами» - 5,4%, комусь не вистарчало «аури навчального закладу» - 13,5%.

Цікавою є переорієнтація студентства на навчальні посібники та джерела інформації в умовах дистанційного навчання. Так, окрім передбачених розкладом он-лайн занять, студенти переважно користувались такими інформаційними джерелами: друковані книги і підручники - 5,4%, електронні версії книг / підручників (надані викладачами) - 33,3% електронні версії книг / підручників (за власним пошуком) - 50,5%, та електронні версії книг / підручників (надані одногрупниками) - 10,8%.

Ми також вивчили питання оцінки дистанційної (віддаленої) форми навчання батьками та іншими родичами студентів. Разюча їх більшість - 72,1% підтримують дистанційне навчання під час карантинних обмежень. Протилежну оцінку «не підтримуємо» висловили 12,6% родичів, але 10,8 не можуть визначитись з оцінкою. Ще у біля 4,5% родичів характер оцінок є ситуаційно мінливим.

Висновки. Мотиваційна оцінка очного (стаціонарного) та дистанційного (віддаленого) навчання свідчить про поступову адаптацію студентів до комбінованого та дистанційного навчання. В умовах загострення карантинних обмежень вони схильні надавати перевагу дистанційному навчанню. Доволі прийнятно оцінюють дистанційну форму навчання батьки/родичі студентів. При цьому технічно у віддаленому навчанні студенти більш схильні використовувати смартфони і ноутбуки. Домінуючими інформаційними джерелами стають електронні версії підручників. Суттєвою перепорою якісному дистанційному навчанню в деяких регіонах є неналежний режим доступу до Інтернету. Питання яке вимагає вирішення – поза навчальна комунікація, дискусії та підтримка студентських неакадемічних спільнот.

Існує об'єктивна необхідність дослідження динаміки оцінок очікувань студентського середовища щодо різних форм організації навчального процесу в умовах карантинних обмежень.

Література.

1. Губені Ю. Е. Оцінки студентським середовищем дистанційної форми навчання в умовах карантинних обмежень пандемії covid-19. Звіт за результатами вибіркового дослідження. – Л. ЛНАУ, 2021, 5с. (не опубліковано, депоновано)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ З ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ПРИ ПОТОЧНОМУ КОНТРОЛІ

Шраменко Наталя
д.т.н., професор, професор кафедри
транспортних технологій і логістики
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка,
nshramenko@gmail.com

Останнім часом, особливо в умовах застосування карантинних заходів, набули активного розвитку технології онлайн навчання [1, 2]. Основні принципи системи активного оволодіння студентами своєю майбутньою спеціальністю - навчання без примусу, радість пізнання, творча співпраця вчителя і учнів, повага до особистості студентів, увага до їхніх запитів і інтересів [3-5]. В таких умовах особливо актуальним є питання формування критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти при поточному контролі рівня знань.

Загальна оцінка кожного змістового модулю складається з поточних оцінок і з оцінки виконання модульної контрольної роботи.

Поточний контроль проводиться та оцінюється за питаннями, які винесені на лекційні заняття, самостійну роботу, практичні (лабораторні) завдання.

При проведенні практичних (лабораторних) занять здійснюється поточний контроль, який має на меті перевірку рівня знань здобувачів з певних розділів (тем) навчальної програми і методики виконання конкретних завдань.